
گزارش

شعبه‌شناسی گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شروېشگاه علوم انساني و مطالعات فرهنگي
پرتال جامع علوم انساني

تحلیل برخی از عوامل مؤثر بر اسلامی کردن دانشگاهها از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مهوش کهریزی^(۱)

چکیده

می‌دانیم که دانشگاهها در هر کشور، وضعیت آینده‌ی آن کشور را مشخص می‌نمایند؛ پس اگر دانشگاه صالح گردید، جامعه هم اصلاح می‌گردد؛ لذا در جامعه‌ای که عنوان آن اسلامی است وجود دانشگاه اسلامی هم الزامی است.

در این راستا تحقیقی توصیفی با هدف تعیین بعضی از عوامل مؤثر بر اسلامی کردن دانشگاهها از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (ورودی سالهای ۷۸-۷۷ انجام گرفت)، جامعه و نمونه‌ی آماری این پژوهش، تعداد ۳۲۳ نفر از دانشجویان بوده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها؛ پرسشنامه و روش نمونه‌گیری سرشماری بوده است. جهت تعیین اعتبار علمی پرسشنامه، از نظر اعضای شورای پژوهشی و کمیته‌ی پژوهش دانشگاه استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از جداول یک بُعدی استفاده گردید.

۱. عضو هیأت علمی گروه معارف اسلامی، دانشکده‌ی پزشکی کرمانشاه.

نتایج نشان داد بیشترین تأثیر را متاهل بودن «۳۴/۲»، گروه معارف اسلامی «۲۱/۶»، حجاب اسلامی «۱۸/۲» درصد عالی و کمترین تأثیر را تفکیک کلاسها براساس جنسیت «۴۵/۲»، گزینش اخلاقی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه «۳۹/۹»، تشکیل کلاسهای عقیدتی - مذهبی «۳۸/۵»، استفاده از روحانیون جهت تدریس در دانشگاه «۳۳/۷» درصد ضعیف داشته است. در معدن‌گیری‌ای که از متغیرها به عمل آمد: متغیرهای تأهل و سلامت فکری دانشجویان «۳/۱۵»، پوشش با مانتو و مقنعه «۳/۰۸»، دادن وام ازدواج «۳/۰۷»، گروه معارف «۳/۰۲» بالاترین امتیاز و امکانات رفاهی خوابگاه «۱/۹۳» و تفکیک کلاسها براساس جنسیت «۱/۹۵» پایین‌ترین امتیاز را کسب کردند.

براساس نتایج به دست آمده مسؤولین دست‌اندرکار می‌باید به مسائل زیر توجه کنند:

- ۱- گسترش فعالیت‌ها در امر تأهل دانشجویان از طریق جشنهای ازدواج دانشجویی، دادن وام ازدواج، ایجاد مکانهایی جهت مشاوره در امر ازدواج، افزایش خوابگاههای متأهلین.
- ۲- برگزاری کارگاههای علمی - تخصصی جهت رفع شبهات اساتید گروه معارف و تغییر محتوای کتب معارف منطبق با نیازهای روز جامعه.
- ۳- اصلاح و بازنگری دستورالعمل تفکیک کلاسهای گروه معارف براساس جنسیت و استفاده از روحانیونی که کارگاههای روش تدریس را گذرانده و مسؤولیت اجرایی نداشته باشند توسط معاونت امور اساتید در قم.

۴ - بالا بردن امکانات رفاهی خوابگاه - بالاخص خوابگاه پسران - توسط مسؤولین دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

۵ - تخصصی نمودن فعالیتهای تشکلهای اسلامی بدلیل حذف فعالیتهای تکراری و شبیه به هم.

از جهت جنسیت در متغیر رعایت حجاب اسلامی، گروه معارف و امکانات رفاهی خوابگاه افراد مؤنث تأثیر آنها را بیشتر از افراد مذکر دیده‌اند که امید است در پژوهش دیگری اختلاف این دیدگاهها مورد بررسی قرار گیرد.

واژگان کلیدی

دانشگاه، دانشگاه اسلامی، دانشجو، ارزشهای اسلامی، محتوای دروس.

مقدمه

بطور کلی وقتی ارزشهای اسلامی بر نگرش و رفتار محیط و یا جامعه‌ای حاکم باشد، ما آن محیط و یا جامعه را اسلامی می‌دانیم؛ در مورد دانشگاه نیز همینطور است.

سه رکن اصلی دانشگاه عبارتند از: آموزش دهنده (استاد)؛ آموزش گیرنده (دانشجو) و آنچه آموزش داده می‌شود (محتوای آموزش)، علاوه بر اینها عوامل دیگری نیز وجود دارد، از جمله هدف آموزش و برنامه‌ی آموزشی؛ فضای آموزشی و بخش اداری؛ فعالیتهای فوق برنامه؛ عوامل پرورشی و رفاهی و در نهایت اثرات دانشگاه بر جامعه و بالعکس و نیز جریان انقلاب فرهنگی و نقش دانشگاهها در تداوم آن؛ حال چنانچه

ارزشهای اسلامی در این ارکان و عوامل حاکم باشد دانشگاه اسلامی است. (۱)

امام خمینی (ره) ضمن اشاره به «تغییر و تبدیل دانشگاهها به دانشگاههای اسلامی و مستقل» در خصوص ویژگیهای یک دانشگاه اسلامی می‌فرماید:

«اگر دانشگاه واقعا دانشگاه باشد و دانشگاه اسلامی باشد؛ یعنی در کنار تحصیلات متحقق در آنجا؛ تهذیب هم باشد؛ تعهد هم باشد؛ یک کشوری را اینها می‌توانند به سعادت برسانند.» (۲)

براساس این تعریف از دانشگاه اسلامی؛ می‌توان دانشگاهی که تحصیل علم را وسیله‌ای برای اعلای کلمه توحید و ارتقای جامعه‌ی اسلامی قرار دهد و فضای آن معطر به ایمان دینی باشد و تعهد و تهذیب را به مرتبه عالی برساند، دانشگاه اسلامی دانست.

در زمینه‌ی اسلامی کردن دانشگاهها، مقاله‌ها و مصاحبه‌هایی در همایش‌ها و مجلات ارائه شده و به چاپ رسیده است؛ دکتر فرهادی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در گفتگویی با فصلنامه‌ی علمی - پژوهشی دانشگاه اسلامی تحت عنوان چهره‌ی دانشگاه اسلامی مطلوب؛ بعضی از عوامل از جمله: رعایت شئون اسلامی در ظواهر فرد؛ فعالیت‌های

۱. فرهادی، م. «چهره‌ی دانشگاه اسلامی مطلوب» فصلنامه‌ی علمی - پژوهشی

دانشگاه، سال اول، شماره چهارم، بهار ۷۷، ص ۵۰

۲. مجله امام و انقلاب فرهنگی، تهران، انتشارات دفتر تحکیم وحدت، فروردین

۱۳۶۰، ص ۲

فوق برنامه؛ دگرگونی اساسی در محتوای دروس؛ و بازنگری در شیوه‌ی گزینش دانشجورابه عنوان راههای اسلامی کردن دانشگاه بیان نموده‌اند (۳). همچنین آقای جواد توکلی بزاز دبیر اجرایی شورای عالی انطباق امور پزشکی با موازین شرعی در مقاله‌ی خویش تحت عنوان: «دو مانع اصلی در مسیر اسلامی شدن دانشگاهها»؛ ایجاد روحیه‌ی سیاسی کاری را به عنوان مانع در اسلامی کردن دانشگاه بیان نموده و با تاکید بر اینکه ظاهر دانشگاه باید اسلامی باشد، رعایت حجاب را به عنوان حل مشکل رد نموده و تحول درونی دانشگاه را عامل اساسی اسلامی کردن آن می‌دانند. این پژوهش با هدف «تعیین بعضی از عوامل مؤثر بر اسلامی کردن دانشگاهها از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه ورودی سالهای ۷۷-۷۸» صورت پذیرفت.

روشها و مواد

مطالعه‌ی حاضر بصورت توصیفی بر روی کل جامعه‌ی پژوهش (۳۲۳ نفر دانشجویان ورودی سالهای ۱۳۷۷-۱۳۷۸ دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه) صورت پذیرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۹ سؤال و ۳۳ گزینه بود که به بررسی بعضی از عوامل مؤثر بر اسلامی کردن دانشگاه پرداخته است.

پس از تأیید علمی سؤالات پرسشنامه توسط اعضای محترم شورای پژوهشی دانشگاه؛ پرسشنامه تکثیر و بین دانشجویان در کلاسهای دانشکده‌ها توزیع گردید؛ پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و شماره‌گذاری آنها، پاسخها مورد بررسی قرار گرفت.

از جداول یک و دو بعدی فراوانی و درصد، جهت خلاصه‌سازی

اطلاعات استفاده شد. با در نظر گرفتن نمرات کسب شده در هر گروه از سؤالات؛ نتایج بصورت: عالی، خوب، متوسط و ضعیف طبقه‌بندی گردید. [در هر مورد با در نظر گرفتن تعداد سؤالات، نحوه‌ی طبقه‌بندی و نمره‌دهی لحاظ شد. به‌گزینه‌ی ضعیف تا عالی نمرات ۱ تا ۴ داده شد و در هر عنوان با در نظر گرفتن تعداد سؤالات هر قسمت، نمرات مورد انتظار به چهار گروه ضعیف، متوسط، خوب و عالی تقسیم گردید].

نتایج (یافته‌ها)

با بررسی‌هایی که براطلاعات جمع‌آوری شده از ۳۲۳ نفر از دانشجویان ورودی ۷۷-۷۸ دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه انجام شد؛ مشخص گردید که بیشترین درصد افراد شرکت‌کننده در پژوهش از گروه سنی ۱۹-۳۵ سال بودند که میانگین سنی آنها ۲۱ سال بوده است.

همچنین از مجموع افراد شرکت‌کننده در پژوهش؛ ۸۸٪ مجرد و ۱۲٪ متأهل و از نظر جنسیت؛ ۷۸٪ افراد مؤنث و ۲۲٪ آنها مذکر بوده‌اند. ۳۸/۴ درصد از دانشجویان در مورد حجاب اسلامی نظر متوسط و ۱۳/۶ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱).

۳۴/۲ درصد از دانشجویان در مورد متأهل بودن نظر عالی و ۱۰/۸ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۲).

۱۸/۹ درصد از دانشجویان در مورد تفکیک کلاسها براساس جنسیت نظر خوب و ۴۵/۲ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۳).

۱۳/۶ درصد از دانشجویان در مورد‌گزینش اخلاقی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه، نظر عالی و ۳۹/۹ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۴).

- ۸/۸ درصد از دانشجویان در مورد استفاده از روحانیون جهت تدریس نظر عالی و ۳۳/۷ نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۵).
- ۴۳/۶ درصد از دانشجویان در مورد اساتید گروه معارف نظر خوب و ۶/۵ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۶).
- ۳۱/۵ درصد از دانشجویان در مورد کمیته‌ی انضباطی دانشگاه نظر خوب و ۱۴/۷ درصد نظر عالی داده‌اند (جدول ۷).
- ۳۳/۹ درصد از دانشجویان در مورد فعالیتهای تشکلهای اسلامی نظر متوسط و ۳۲/۸ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۸).
- ۱۱/۹ درصد از دانشجویان در مورد خوابگاه، نظر عالی و ۳۴/۱ درصد نظر متوسط داده‌اند (جدول ۹).
- ۴۲/۵ درصد از دانشجویان در مورد پوشش با مانتو و مقنعه، نظر خوب و ۵/۷ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱۰).
- ۵۱/۲ درصد از دانشجویان در مورد دادن وام ازدواج، نظر عالی و ۱۴/۵ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱۱).
- ۵۱/۳ درصد از دانشجویان در مورد تسلط علمی اساتید گروه معارف، نظر خوب و ۸/۱ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱۲).
- ۲۴/۷ درصد از دانشجویان در مورد تشکیل کلاسهای هنری، نظر متوسط و ۴۰/۸ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱۳).
- ۱۲/۱ درصد از دانشجویان در مورد امکانات رفاهی خوابگاه، نظر عالی و ۴۷/۱ درصد نظر ضعیف داده‌اند (جدول ۱۴).

در معدل‌گیری که از متغیرها بر اساس امتیاز ۱-۴ به عمل آمده متغیرهای: تأهل و سلامت فکری دانشجویان «۳/۱۵»، پوشش با مانتو و مقنعه «۳/۰۸»، دادن وام ازدواج «۳/۰۷» و گروه معارف «۳/۰۲» درصد تأثیر عالی در اسلامی کردن دانشگاه داشتند (جدول ۱۵).

همچنین امکانات رفاهی خوابگاه «۱/۹۳» و تفکیک کلاسها بر اساس جنسیت «۱/۹۵» درصد تأثیر ضعیفی در اسلامی کردن دانشگاه داشتند (جدول ۱۵).

۲۰/۳ درصد از افراد مؤنث، تأثیر رعایت حجاب اسلامی را عالی و ۱۰/۵ درصد ضعیف دیده‌اند.

در همین رابطه، ۱۱/۲ درصد از افراد مذکر این تأثیر را عالی و ۲۳/۹ درصد ضعیف دیده‌اند.

۲۳/۰۷ درصد از افراد مؤنث تأثیر گروه معارف را عالی و ۴/۷ درصد ضعیف دیده‌اند در همین رابطه ۱۶/۹ درصد از افراد مذکر این تأثیر را عالی و ۱۲/۶ درصد ضعیف دیده‌اند.

۱۲/۹ درصد از افراد مؤنث، تأثیر خوابگاه را عالی و ۲۴/۱ درصد ضعیف دیده‌اند در همین رابطه ۹/۲ درصد از افراد مذکر این تأثیر را عالی و ۳۲/۳ درصد ضعیف دیده‌اند.

جدول ۱ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در مورد حجاب اسلامی (برحسب جنس) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد حجاب اسلامی									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۸	۱۱/۲	۱۲	۱۶/۹	۳۴	۴۷/۸	۱۷	۲۳/۹	۷۱
مونث	۴۸	۲۰/۳	۷۹	۳۳/۴	۸۴	۳۵/۵	۲۵	۱۰/۵	۲۳۶
جمع	۵۶	۱۸/۲	۹۱	۲۹/۶	۱۱۸	۳۸/۴	۴۲	۱۳/۶	۳۰۷

* ۱۶ نفر مؤنث جواب نداده‌اند.

راستی‌گویی

۱۹۳

سال نهم، شماره ۷۵ و ۷۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

جدول ۲ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در مورد متأهل بودن (برحسب جنس) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد متأهل بودن									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۲۱	۳۰/۴	۱۹	۲۷/۵	۲۳	۳۳/۳	۶	۸/۶	۶۹
مونث	۸۰	۳۵/۳	۶۸	۳۰/۰۸	۵۲	۲۳	۲۶	۱۱/۵	۲۲۶
جمع	۱۰۱	۳۴/۲	۸۷	۲۹/۴	۷۵	۲۵/۴	۳۲	۱۰/۸	۲۹۵

* ۲ نفر مذکر جواب نداده‌اند * ۲۶ نفر مؤنث جواب نداده‌اند

جدول ۳ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد تفکیک کلاسها (برحسب جنس) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد تفکیک کلاسها									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۸	۱۱/۲	۱۴	۱۹/۷	۱۸	۲۵/۳	۳۱	۴۳/۶	۷۱
مونث	۲۸	۱۲/۲	۴۷	۲۰/۵	۳۹	۱۷/۰۳	۱۱۵	۵۰/۲	۲۲۹
جمع	۳۶	۱۲	۶۱	۱۸/۹	۵۷	۱۷/۶	۱۴۶	۴۵/۲	۳۰۰

* ۲۳ نفر مؤنث جواب نداده‌اند

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۱۹۴

جدول ۴ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد گزینش اخلاقی (برحسب جنس) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد گزینش اخلاقی									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۴	۵/۷	۲۲	۳۱/۸	۱۶	۲۳/۱	۲۷	۳۹/۱	۶۹
مونث	۳۸	۱۵/۸	۵۵	۲۳/۰۱	۵۰	۲۰/۹	۹۶	۴۰/۱	۲۳۹
جمع	۴۲	۱۳/۶	۷۷	۲۵	۶۶	۲۱/۴	۱۲۳	۳۹/۹	۳۰۸

* ۲ نفر مذکر جواب نداده‌اند. * ۱۳ نفر مؤنث جواب نداده‌اند.

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۳

جدول ۵ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد استفاده از روحانیون در دانشگاه (برحسب جنس)

[ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد استفاده از روحانیون در دانشگاه									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۷	۱۰/۶	۱۸	۲۷/۲	۱۸	۲۷/۲	۲۳	۳۴/۸	۶۶
مونث	۲۰	۸/۳	۷۰	۲۹/۲	۶۹	۲۸/۸	۸۰	۳۳/۴	۲۳۹
جمع	۲۷	۸/۸	۸۸	۲۸/۸	۸۷	۲۸/۵	۱۰۳	۳۳/۷	۳۰۵

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۱۹۵

* ۱۳ نفر مؤنث جواب نداده‌اند. * ۵ نفر مذکر جواب نداده‌اند.

جدول ۶ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد فعالیتهای گروه معارف (برحسب جنس)

[ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد فعالیتهای گروه معارف									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۱۲	۱۶/۹	۲۷	۳۸/۰۲	۲۳	۳۲/۳	۹	۱۲/۶	۷۱
مونث	۵۴	۲۳/۰۷	۱۰۶	۴۵/۲	۶۳	۲۶/۹	۱۱	۴/۷	۲۳۴
جمع	۶۶	۲۱/۶	۱۳۳	۴۳/۶	۸۶	۲۸/۱	۲۰	۶/۵	۳۰۵

* ۱۸ نفر مؤنث جواب نداده‌اند.

سال نهم، شماره ۷۵ و ۷۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

جدول ۷ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه در مورد کمیته‌ی انضباطی دانشگاه (برحسب جنس)

[ورودی ۱۳۷۸-۱۳۷۷]

دیدگاه دانشجویان در مورد کمیته‌ی انضباطی دانشگاه									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۹	۱۲/۸	۲۰	۲۸/۵	۲۴	۳۴/۲	۱۷	۲۴/۲	۷۰
مونث	۳۳	۱۵/۳	۷۰	۳۲/۵	۵۳	۲۴/۶	۵۹	۲۷/۴	۲۱۵
جمع	۴۲	۱۴/۷	۹۰	۳۱/۵	۷۷	۲۷/۰۱	۷۶	۲۶/۶	۲۸۵

* ۳۷ نفر مؤنث جواب نداده‌اند. * ۱ نفر مذکر جواب نداده.

۱۹۶

جدول ۸ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه در مورد فعالیت‌های تشکلی‌های اسلامی (برحسب جنس)

[ورودی ۱۳۷۸-۱۳۷۷]

دیدگاه دانشجویان در مورد فعالیت‌های تشکلی‌های اسلامی									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۵	۷/۳	۱۱	۱۶/۱	۳۱	۴۵/۵	۲۱	۳۰/۸	۶۸
مونث	۳۸	۱۶/۹	۴۳	۱۹/۱	۶۸	۳۰/۳	۷۵	۳۳/۴	۲۲۴
جمع	۴۳	۱۴/۷	۵۴	۱۸/۴	۹۹	۳۳/۹	۹۶	۳۲/۸	۲۹۲

* ۳ نفر مذکر جواب نداده‌اند. * ۲۸ نفر مؤنث جواب نداده‌اند.

دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه

سال نهم، شماره ۷۵ و ۷۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

جدول ۹ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد خوابگاه (برحسب جنس) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

دیدگاه دانشجویان در مورد خوابگاه									
جنسیت	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۶	۹/۲	۱۶	۲۴/۶	۲۲	۳۳/۸	۲۱	۳۲/۳	۶۵
مؤنث	۲۳	۱۲/۹	۵۱	۲۸/۶	۶۱	۳۴/۲	۴۳	۲۴/۱	۱۷۸
جمع	۲۹	۱۱/۹	۶۷	۲۷/۵	۸۳	۳۴/۱	۶۴	۲۶/۳	۲۴۳

* ۶ نفر مذکر جواب نداده‌اند. * ۷۴ نفر مؤنث جواب نداده‌اند.

۱۹۷

جدول ۱۰ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

کرمانشاه در مورد حجاب اسلامی (برحسب نوع حجاب) [ورودی ۷۸-۱۳۷۷]

حجاب اسلامی	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جواب نداده
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
پوشش با چادر	۵۶	۲۰/۳	۸۸	۳۲	۷۴	۲۶/۹	۵۷	۲۰/۷	۴۸
پوشش با ساتو و مقنعه	۱۰۵	۳۵/۷	۱۲۵	۴۲/۵	۴۷	۱۵/۹	۱۷	۵/۷	۲۹

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

راهنمای آسان

جدول ۱۱ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه در مورد متاهل بودن (برحسب عوامل مرتبط با تاهل)

[ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

جواب نداده	ضعیف		متوسط		خوب		عالی		متاهل بودن
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۱	۸/۹	۲۶	۱۹/۵	۵۷	۳۸/۶	۱۱۳	۳۲/۸	۹۶	نقش تاهل در پیشرفت مسائل علمی
۳۱	۶/۸	۲۰	۱۳/۰۱	۳۸	۳۸/۰۱	۱۱۱	۴۲/۱	۱۲۳	نقش تاهل بر سلامت فکری دانشجویان
۳۵	۱۹/۰۹	۵۵	۱۷/۷	۵۱	۲۸/۱	۸۱	۳۵/۰۶	۱۰۱	ایجاد کسب‌های از دراج در دانشگاه
۳۴	۱۴/۵	۴۲	۱۴/۸	۴۳	۱۹/۳	۵۶	۵۱/۲	۱۴۸	تادن زام از تواج به دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه

۱۹۸

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱۲ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در مورد فعالیتهای اساتید گروه معارف (برحسب پارامترهای مرتبط با

فعالیت‌های گروه) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

جواب	ضعیف		متوسط		خوب		عالی		نهایی‌های فردنگر- علمی اساتید گروه مدار اسلامی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
نداده									
۱۷	۱۲/۹	۳۹	۱۹/۶	۶۰	۵۰/۳	۱۵۴	۱۷/۳	۵۳	توازن علمی اساتید و پاسخگو برده سوالان
۱۷	۸/۱	۲۵	۱۸/۹	۵۸	۵۱/۳	۱۵۷	۲۱/۵	۶۶	میزان تسلط بر مطالب درس
۱۷	۹/۴	۲۹	۱۵/۶	۴۸	۴۷/۰۵	۱۴۴	۲۷/۷	۸۵	حفظ شخصیت دانشجویان
۱۶	۸/۱	۲۵	۱۲/۰۵	۳۷	۴۹/۱	۱۵۱	۳۰/۶	۹۴	رعایت شرف دورسی دانشگاهی
۱۹	۱۷/۷	۵۴	۲۵/۶	۷۸	۴۰/۴	۱۲۳	۱۶/۱	۴۹	محتوای کتب مداران
۲۲	۱۰/۹	۳۳	۱۹/۲	۵۸	۴۷/۱	۱۴۲	۲۲/۵	۶۸	رعایت نظم و فقرات آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۱۴۹

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

جدول ۱۳ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی
 کرمانشاه در مورد فعالیتهای تشکلهای اسلامی (برحسب نوع فعالیتهای فوق
 برنامه‌ی تشکلهای اسلامی) [ورودی ۱۳۷۷-۱۳۷۸]

جواب نداده	ضعیف		متوسط		خوب		عالی		فعالیهای فوق برنامه‌ی تشکلهای اسلامی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲۱	۲۷/۱	۸۲	۲۹/۸	۹۰	۲۶/۴	۸۰	۱۶/۵	۵۰	ارائه مقالات دانشجویی فوتربین دانشگاه دانشجویی
۳۳	۲۳/۴	۶۸	۳۴/۸	۱۰۱	۳۱/۰۳	۹۰	۱۰/۶	۳۱	برگزاری برنامه‌های سیاسی فرهنگی توسط شخصیتهای سیاسی
۲۳	۲۱/۳	۶۴	۳۴/۶	۱۰۴	۳۴/۶	۱۰۴	۹/۳	۲۸	ارائه نشریه روزنامه‌های دیواری
۲۳	۳۲	۹۶	۳۲	۹۶	۲۰	۶۰	۱۶	۴۸	نمایش فیلم‌های رئیسیتی
۲۱	۲۵/۴	۷۷	۲۴/۱	۷۳	۲۴/۵	۷۴	۲۵/۸	۷۸	برگزاری اردوهای علمی، فرهنگی
۳۲	۳۵/۳	۱۰۳	۲۵/۷	۷۵	۱۹/۹	۵۸	۱۸/۹	۵۵	برگزاری اردوهای ورزشی
۲۱	۲۵/۴	۷۷	۲۸/۱	۸۵	۲۵/۸	۷۸	۲۰/۵	۶۲	برگزاری نماز جماعت در دانشگاه
۲۴	۴۰/۸	۱۲۲	۲۴/۷	۷۴	۲۰/۴	۶۱	۱۴/۰۴	۴۲	تشکیل کلاسهای هنری
۳۵	۳۸/۵	۱۱۱	۲۹/۵	۸۵	۲۰/۸	۶۰	۱۱/۱	۳۲	تشکیل کلاسهای فنیاتی - مذهبی
۳۶	۳۳/۷	۹۷	۲۷/۸	۸۰	۲۰/۵	۵۹	۱۷/۷	۵۱	برگزاری همایشهای علمی
۳۰	۲۷/۳	۸۰	۳۵/۴	۱۰۴	۱۸/۰۸	۵۳	۱۹/۱	۵۶	نمایشگاه کتاب و آثار هنری
۳۰	۱۹/۷	۵۸	۲۷/۹	۸۲	۳۲/۴	۹۵	۱۹/۷	۵۸	بزرگداشت ایام...

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

۲۰۰

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

جدول ۱۴ - توزیع فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در مورد خوابگاه (برحسب امکانات رفاهی و فعالیتهای علمی - مذهبی

در خوابگاهها) [ورودی ۱۳۷۸-۱۳۷۷]

خوابگاه	عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جواب نداده
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
ناترتبه‌های علمی - فرهنگی در خوابگاه	۴۴	۱۸/۲	۵۸	۲۴/۰۶	۵۹	۲۴/۴	۸۰	۳۳/۱	۸۲
برگزاری مراسم مذهبی در خوابگاه	۴۱	۱۶/۸	۸۰	۳۲/۷	۶۱	۲۵	۶۲	۲۵/۴	۷۹
برگزاری نماز جماعت در خوابگاه	۵۹	۲۴/۵	۸۲	۳۴/۱	۵۸	۲۴/۱	۴۱	۱۷/۰۸	۸۳
شرکت تان دانشجویمان در نماز جمعه‌های کسپا	۴۳	۱۸/۰۶	۷۳	۳۰/۶	۳۹	۱۶/۳	۸۳	۳۴/۸	۸۵
امکانات رفاهی خوابگاه	۳۰	۱۲/۱	۴۱	۱۶/۶	۵۹	۲۳/۹	۱۱۶	۴۷/۱	۷۷

سازمان اساتید و معلمان

۲۰۱

سال نهم، شماره ۷۵ و ۷۶، بهار و تابستان ۱۳۸۳

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱۵ - توزیع دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی کرمانشاه در مورد عامل مؤثر

بر اسلامی کردن دانشگاه به تفکیک عوامل

معدل	ضعیف	متوسط	خوب	عالی	ردیف
۲/۵۲	۵۷	۷۴	۸۸	۵۶	پوشش با چادر
۳۰/۸	۱۷	۴۷	۱۲۵	۱۰۵	مانتو و مقنمه
۲/۹۵	۲۶	۵۷	۱۱۳	۹۶	نقش تأهل در مسائل مذهبی
۳/۱۵	۲۰	۳۸	۱۱۱	۱۲۳	نقش تأهل در سلامت فکری
۲/۷۹	۵۵	۵۱	۸۱	۱۰۱	ایجاد کمیته‌های ازدواج
۳/۰۷	۴۲	۴۳	۵۶	۱۴۸	دادن وام ازدواج
۱/۹۵	۱۴۶	۵۷	۶۱	۳۶	تفکیک کلاسها
۲/۱۲	۱۲۳	۶۶	۷۷	۴۲	گزینش اخلاقی قبل از ورود
۲/۱۲	۱۰۳	۸۷	۸۸	۲۷	استفاده از روحانیون
۲/۷۲	۳۹	۶۰	۱۵۴	۵۳	توان علمی استاد
۲/۸۶	۲۵	۵۸	۱۵۷	۶۶	تسلط بر درس
۲/۹۳	۲۹	۴۸	۱۴۴	۸۵	حفظ شخصیت دانشجویان
۳/۰۲	۲۵	۳۷	۱۵۱	۹۴	رعایت شئون مدرسی
۲/۵۴	۵۴	۷۸	۱۲۳	۴۹	محتوای کتب معارف
۲/۸۱	۳۳	۵۸	۱۴۲	۶۸	رعایت نظم و مقررات آموزشی
۲/۳۴	۷۶	۷۷	۹۰	۴۲	کمیته‌ی انضباطی
۲/۳۲	۸۲	۹۰	۸۰	۵۰	ارائه‌ی مقالات دانشجویی
۲/۲۸	۶۸	۱۰۱	۹۰	۳۱	برگزاری میزگردها

دانشگاه کرمانشاه

۲۰۲

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۳

ادامه جدول ۱۵

ردیف	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	معدل
ارائه‌ی نشریه و روزنامه‌ی دیواری	۲۸	۱۰۴	۱۰۴	۶۴	۲/۳۲
نمایش فیلمهای ویدئویی	۴۸	۶۰	۹۶	۹۶	۲/۲۰
برگزاری اردوهای علمی - فرهنگی	۷۸	۷۴	۷۳	۷۷	۲/۵۰
برگزاری اردوهای ورزشی	۵۵	۵۸	۷۵	۱۰۳	۲/۲۲
برگزاری نماز جماعت	۶۲	۷۸	۸۵	۷۷	۲/۴۱
تشکیل کلاسهای هنری	۴۲	۶۱	۷۴	۱۲۲	۲/۰۷
تشکیل کلاسهای عقیدتی - مذهبی	۳۲	۶۰	۸۵	۱۱۱	۲/۰۴
بسرگزاری همایشهای علمی	۵۱	۵۹	۸۰	۹۷	۲/۲۲
نمایشگاه کتاب	۵۶	۵۳	۱۰۴	۸۰	۲/۲۹
بزرگداشت ایام ...	۵۸	۹۵	۸۲	۵۸	۲/۵۲
کانونهای علمی - فرهنگی در خوابگاه	۴۴	۵۸	۵۹	۸۰	۲/۲۷
برگزاری مراسم مذهبی در خوابگاه	۴۱	۸۰	۶۱	۶۲	۲/۴۰
بسرگزاری نماز جماعت در خوابگاه	۵۹	۸۲	۵۸	۴۱	۲/۶۶
نماز جمعه و دعای کمیل	۴۳	۷۳	۳۹	۸۳	۲/۳۱
امکانات رفاهی خوابگاه	۳۰	۴۱	۵۹	۱۱۶	۱/۹۳

راهنمای اساتید

۲۰۳

سال نهم، شماره ۲۵ و ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصله از تجزیه و تحلیل آماری داده‌های کسب شده در این پژوهش، نشانگر بی‌تأثیر بودن بعضی از عوامل موجود در دانشگاه در راستای اسلامی کردن دانشگاه بوده است.

نتایج این تحقیق نشان داد که بیشترین عامل تأثیرگذار در اسلامی کردن دانشگاه از نظر دانشجویان؛ متأهل بودن، گروه معارف اسلامی، حجاب اسلامی، دادن وام ازدواج، تأهل و سلامت فکری دانشجویان، پوشش با مانتو و مقنعه و ایجاد کمیته‌های ازدواج بوده است. مقاله‌هایی که در راستای این پژوهش چاپ گردیده‌اند نشانگر این امر است که تعدادی از نویسندگان، موافق و عده‌ای مخالف تأثیرگذاری این عوامل بوده‌اند. از جمله: دکتر فرهادی بر رعایت حجاب اسلامی و تأثیر آن در اسلامی نمودن دانشگاه تأکید نموده است.^(۱) اما آقای جواد توکلی بزاد تأثیر حجاب اسلامی را در اسلامی نمودن دانشگاه رد کرده است.^(۲) در معدل‌گیری از متغیرها؛ تأهل و سلامت فکری دانشجویان، پوشش با مانتو و مقنعه، دادن وام ازدواج و گروه معارف تأثیر عالی در اسلامی کردن دانشگاه داشته‌اند.

به نظر می‌رسد چنانچه نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، که مسؤلیت جشنهای ازدواج دانشجویی را به عهده دارد، اگر در سال چندین مرتبه آن را برگزار نماید و با دادن وام دانشجویی، گسترش خوابگاه‌های متأهلین و ایجاد

۱. فرهادی، م. «چهره دانشگاه اسلامی مطلوب» فصلنامه علمی - پژوهشی دانشگاه، سال اول، شماره چهارم، بهار ۷۷، صص ۵۱-۵۲
۲. توکلی بزاد، ج. «دو مانع اصلی در مسیر اسلامی شدن دانشگاهها» فصلنامه علمی - پژوهشی دانشگاه، سال اول، شماره چهارم، بهار ۷۷، صص ۶۲-۶۵

کمیت‌های ازدواج به امر تأهل دانشجویان اهتمام بیشتری ورزد، می‌تواند در اسلامی کردن دانشگاهها در این زمینه موفق‌تر باشد.

همچنین جهت تقویت بعد علمی اساتید گروه معارف، کارگاههای تخصصی جهت حل شبهات علمی اساتید گروه معارف با استفاده از افراد زیده و صاحب نظر بیشتر دایر گردد.

عواملی که کمترین امتیاز را در اسلامی کردن دانشگاه کسب نمودند عبارتند از: امکانات رفاهی خوابگاه، تفکیک کلاسها بر اساس جنسیت، تشکیل کلاسهای هنری، گزینش اخلاقی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه، تشکیل کلاسهای عقیدتی - مذهبی و استفاده از روحانیون جهت تدریس در دانشگاه.

در مقاله‌ای پیرامون اسلامی شدن دانشگاهها، دکتر فرهادی نیز ضمن موافقت با تأثیر اندک گزینش اخلاقی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه، خواهان بازنگری در شیوه‌ی گزینش دانشجو بوده است. در معدل‌گیری از متغیرها: امکانات رفاهی خوابگاه و تفکیک کلاسها بر اساس جنسیت، تأثیری ضعیف در اسلامی کردن دانشگاه داشتند. پیشنهاد می‌شود مسئولین کلاسهای فوق برنامه، جهت تقویت کلاسهای هنری و بالابردن سطح علمی کلاسهای عقیدتی - مذهبی توجه بیشتری به عمل آورند. همچنین به معاونت امور اساتید و دروس معارف اسلامی پیشنهاد می‌شود روحانیونی که جهت تدریس به کار گرفته می‌شوند کارگاههای روش تدریس را گذرانده و دارای پست اداری و مسؤلیت اجرایی نباشند. به مسؤلین خوابگاههای دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه پیشنهاد می‌شود که توجه بیشتری به امکانات خوابگاه و آرامش هر چه بیشتر دانشجویان در این محیط بنمایند.

همچنین به معاونت محترم امور اساتید و دروس معارف اسلامی پیشنهاد می‌شود که مصوبه‌ی تفکیک کلاسهای گروه معارف بر اساس جنسیت و حضور اساتید زن در کلاسهای محض دختر را مورد ارزیابی و بازنگری قرار دهند.

در مراجعه‌ی به عمل آمده به تشکلهای اسلامی جهت دریافت برنامه‌های آنان، مشاهده گردید که کلیه‌ی تشکلهای دارای فعالیتهای یکسان و شبیه به هم هستند، لذا پیشنهاد می‌شود این فعالیتهای تخصصی شده و هر تشکل در یک زمینه‌ی خاص فعالیت نماید تا از انجام فعالیتهای تکراری و احیاناً در عرض هم و هدر رفتن بودجه جلوگیری شود. نتایج این تحقیق براساس جنسیت نشان داد که دیدگاههای افراد شرکت کننده نزدیک به هم بوده و تفاوت چشمگیری - که قابل بحث و گفتگو باشد - مشاهده نگردید، بجز در مورد متغیرهای رعایت حجاب اسلامی و گروه معارف اسلامی، که افراد مؤنث، تأثیر این عوامل را بیشتر از افراد مذکر در اسلامی کردن دانشگاه دیده‌اند. همچنین در مورد متغیر خوابگاه، افراد مذکر تأثیر این عامل را ضعیف‌تر از افراد مؤنث در اسلامی کردن دانشگاه دیده‌اند. در این راستا پیشنهاد می‌شود که مسئولین خوابگاه دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به امکانات رفاهی خوابگاه پسران توجه بیشتری بنمایند. به گروه معارف اسلامی پیشنهاد می‌شود پژوهشی درون گروهی به عمل آورد تا در آن، علت اینکه افراد مؤنث؛ گروه معارف را در راستای اسلامی کردن دانشگاه نسبت به افراد مذکر بیشتر موفق دیده‌اند مشخص گردد.